

Nr 38.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse m. m.

Genom en den 18 april 1947 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 228, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) **L a g**

angående ändring i lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

Härigenom förordnas, dels att 22 a, 23, 251 och 252 §§ samt bestämmelsen i 260 § 4 mom. under 3) lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att i samma lag skall införas en ny paragraf av nedan angivet innehåll och betecknad 23 a.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

22 a §.

Har aktiebrev — — — — — in blanco.

Förvärvaren skall — — — — — därtill föreligger.

Vad nu — — — — — dylik handling.

Har den, som till grund för förvärv av aktiebrev återopar annat fång än överlåtelse, blivit införd i aktieboken, skall vid senare överlåtelse eller pantsättning av aktiebrevet vad förut i denna paragraf är stadgat äga tillämpning jämväl med avseende å förstnämnda fång.

Överlåtelse eller pantsättning av aktiebrev vare ej gällande mot överlåtarens eller pantsättarens borgenärer, med mindre den till vilken överlåtelse eller pantsättning skett fått handlingen i besittning.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 22 a och 260 §§ SFS 1936:93 samt beträffande 251 och 252 §§ SFS 1937:523.

(Nuvarande lydelse:)

23 §.

Å bankaktiebolags huvudkontor skall styrelsen över bolagets samtliga aktier ofördröjligen upplägga en aktiebok. I denna skola genom styrelsens försorg aktierna upptagas med uppgift å de ursprungliga ägarna, så ock ofördröjligen antecknas de hos styrelsen styrkta förändringar i äganderätten till aktie, för vilka hinder ej möter av stadgandet i 17 §. I aktieboken skall ock anmärkas dagen, då anteckning skett.

(Föreslagen lydelse:)

23 §.

Över bankaktiebolags samtliga aktier har styrelsen att ofördröjligen upplägga en aktiebok. Denna må bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem. I aktieboken skola genom styrelsens försorg aktierna upptagas i nummerföljd med uppgift å de ursprungliga ägarna. Av förvärvare vid konstituerande stämman eller hos styrelsen anmälda och styrkta förändringar i äganderätten till aktie skola ofördröjligen införas i aktieboken, där ej hinder möter av stadgandet i 17 §. Om förvärv av aktie ägt rum annorledes än genom överlåtelse, skall, om förvärvet ej införts i aktieboken, införelse därav ske, när senare förvärv av aktien införelse. Har förvärv av aktie ägt rum annorledes än genom överlåtelse, skall fångets beskaffenhet anmärkas i aktieboken. I denna skall antecknas dagen då införelse sker.

Det åligger — — — anmälningstidens utgång.

Styrelsen åligger att låta envar, som sådant önskar, å bankaktiebolagets huvudkontor taga kännedom om aktieboken å de tider, banken hålles öppen för allmänheten, även som, mot avgift, erhålla till riktigheten av vederbörande tjänsteman styrkt utdrag därur.

23 a §.

Ej må styrelsen vägra att i aktieboken såsom ägare införa den, som företer aktiebrev, försett med behörigen sammanhängande och till honom fortgående följd av överlåtelser.

Där hinder ej möter av stadgandet i 17 §, må styrelsen ej vägra att i aktieboken såsom ägare införa den som företer aktiebrev, såframt han kan till stöd för sin rätt till aktien åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser. Är sista överlåtelsetecknad in blan-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Ej vare den, till vilken aktie övergått, gentemot bolaget att anse såsom aktieägare, innan han *blivit införd* i aktieboken.

Styrelsen åligger att låta en var, som sådant önskar, taga kännedom av aktieboken å de tider, banken hålles öppen för allmänheten, ävensom, mot avgift, erhålla till riktigheten av vederbörande tjänsteman styrkt utdrag därur.

co, må införing ej ske med mindre namnet utsättes i överlåtelsen.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning vid införing av förvärv på grund av skriftlig överlåtelse av aktiebrev, om förvärvet skett efter förvärv som ägt rum annorledes än genom överlåtelse och sistnämnda fång blivit infört i aktieboken.

Ej vare den till vilken aktie övergått gentemot bolaget att anse såsom aktieägare, innan han *införts* i aktieboken.

När ny ägare av aktie införes i aktieboken, skall brevet förses med påskrift om införingen med angivande av dagen därför. Har förvärvet skett annorledes än genom överlåtelse, skall tillika fångets beskaffenhet anmärkas i påskriften.

251 §.

Med böter — — — — — fängelse straffes

- 1) stiftare, som — — — — — oriktig uppgift;
- 2) styrelseledamot eller — — — oriktig uppgift;
- 3) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i skriftlig handling, som framlägges å bolagsstämma eller annorledes hålles tillgänglig för bolagets delägare, rörande bolagets angelägenheter meddelar oriktig uppgift eller mot bättre vetande vare sig låter i *aktiebok göra anteckning i strid med bestämmelserna i 23 § 1 och 3 mom.* eller underlåter ombesörja att förändring i äganderätt till aktie varder jämlikt 23 § 1, 2 och 3 mom. *antecknad* i aktieboken;
- 3) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i skriftlig handling, som framlägges å bolagsstämma eller annorledes hålles tillgänglig för bolagets delägare, rörande bolagets angelägenheter meddelar oriktig uppgift eller mot bättre vetande vare sig låter i *aktieboken verkställa införing* i strid mot bestämmelserna i 23 § 1 mom. eller 23 a § 1 och 2 mom. eller underlåter att ombesörja, att förändring i äganderätt till aktie varder jämlikt 23 § 1 och 2 mom. eller 23 a § 1 och 2 mom. *införd* i aktieboken;
- 4) styrelseledamot eller — — — till delägare;
- 5) styrelseledamot, som — — — i 43 §;
- 6) styrelseledamot eller — — — lämna upplysning;

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

- 7) revisor, där — — — honom granskats;
 7 a) revisor, där — — — andra personalstiftelser;
 8) revisor, som, — — — hans uppdrag;
 9) en var, — — — — — i 71 §.
 Ej må — — — — — strängare straff.

252 §.

Bryter någon — — — — — finnes stadgat,
 eller underlåter styrelseledamot i eller underlåter styrelseledamot i
 annat fall, än i 251 § under 3) avses, annat fall, än i 251 § under 3) avses,
 att iakttaga föreskrift, som är medde- att iakttaga föreskrift, som är medde-
 lad i 23 § 1, 2 och 3 mom., lad i 23 § 1 och 2 mom. eller 23 a §
 1 och 2 mom.;

eller underlåter styrelseledamot att eller underlåter styrelseledamot att
 iakttaga föreskrift, som i 21 §, 23 § iakttaga föreskrift, som i 21 §, 23 §
 sista momentet, 30 §, 32 §, 33 § 4 sista momentet, 23 a § sista momen-
 mom., 36 § 1 mom., 38 § sista mo- tet, 30 §, 32 §, 33 § 4 mom., 36 §
 mentet, 39 a § 3 mom. andra punkten, 1 mom., 38 § sista momentet, 39 a §
 39 b § 1 mom. fjärde punkten eller 3 mom. andra punkten, 39 b § 1
 4 mom., 59 §, 65 §, 69 § 1 mom., 73 § mom. fjärde punkten eller 4 mom.,
 1 eller 4 mom. eller 87 § är meddelad, 59 §, 65 §, 69 § 1 mom., 73 § 1 eller
 4 mom. eller 87 § är meddelad,

eller försummar — — — — — å förteckningen,
 eller bryter — — — — — är stadgat,
 straffes med — — — — — hundra kronor.
 Samma lag — — — — — punkten åligger.
 Förseelse mot — — — — — delägare däri.

260 §.

3) I fråga om de bankaktiebolag, I fråga om de bankaktiebolag, som
 som hava utelöpande aktier, ställda hava utelöpande aktier, ställda till in-
 till innehavaren, skola bestämmelserna innehavaren, skola bestämmelserna i
 i 22 a §, 23 § 1, 2, 3 och 4 mom. 22 a § 1—4 mom., 23 § 1 och 2 mom.,
 71 § 1 mom. 2 och 4 punkterna samt 23 a §, 71 § 1 mom. 2 och 4 punkter-
 81 § 2 mom. icke gälla för dylika na samt 81 § 2 mom. icke gälla för
 aktier. dylika aktier.

Denna lag träder i kraft den 1 ja-
 nuari 1948, därvid dock skall iakttas
 vad nedan stadgas.

I fall, då införing i aktieboken skett
 innan lagen trätt i kraft, äga bestäm-
 melserna i 22 a § 4 mom. och 23 a §

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 mom. icke tillämpning. Har den, som åberopar annat förvärv av aktiebrev än överlåtelse, blivit i aktieboken införd före lagens ikraftträdande, och har ej, inom tre år efter det lagen trädde i kraft, ansökan gjorts om aktiebrevets dödande eller talan mot innehavaren instämts om bättre rätt till aktiebrevet, skall dock, när överlåtelse eller pantsättning därefter sker, vad i nämnda lagrum är stadgat äga motsvarande tillämpning.

2) Lag

angående ändring i lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse.

Härigenom förordnas, dels att 21 a, 22, 258 och 259 §§ lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att i samma lag skall införas en ny paragraf av nedan angivet innehåll och betecknad 22 a.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

21 a §.

Har aktiebrev — — — — — in blanco.
Förvärvaren skall — — — — — därtill föreligger.
Vad nu — — — — — dylik handling.

Har den, som till grund för förvärv av aktiebrev åberopar annat fång än överlåtelse, blivit införd i aktieboken, skall vid senare överlåtelse eller pantsättning av aktiebrevet vad förut i denna paragraf är stadgat äga tillämpning jämväl med avseende å förstnämnda fång.

Överlåtelse eller pantsättning av aktiebrev vare ej gällande mot överlåtarens eller pantsättarens borgenärer, med mindre den till vilken överlåtelse eller pantsättning skett fått handlingen i besittning.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 21 a § SFS 1936:92 samt beträffande 258 och 259 §§ SFS 1937:524.

(Nuvarande lydelse:)

22 §.

Över försäkringsaktiebolags samtliga aktier har styrelsen att ofördröjligen upplägga en aktiebok. I denna skola genom styrelsens försorg aktierna upptagas med uppgift å de ursprungliga ägarna samt hos styrelsen styrkta förändringar i äganderätten till aktie ofördröjligen antecknas; dock att, där lösningsrätt enligt 44 § 1 mom. tillkommer förutvarande aktieägare, *anteckning* ej må ske förr än sig visat, att lösningsrätten ej begagnas. I *aktieboken* skall ock *anmärkas* dagen, då *anteckning* skett.

(Föreslagen lydelse:)

22 §.

Över försäkringsaktiebolags samtliga aktier har styrelsen att ofördröjligen upplägga en aktiebok. *Denna må bestå av betryggande lösblads- eller kortsystem.* I *aktieboken* skola genom styrelsens försorg aktierna upptagas *i nummerföljd* med uppgift å de ursprungliga ägarna. *Av förvärvare vid konstituerande stämman eller* hos styrelsen *anmälda och styrkta* förändringar i äganderätten till aktie *skola* ofördröjligen *införas i aktieboken*; dock att, där lösningsrätt enligt 44 § 1 mom. tillkommer förutvarande aktieägare, *införing* ej må ske förr än sig visat, att lösningsrätten ej begagnas. *Om förvärv av aktie ägt rum annorledes än genom överlåtelse, skall, om förvärvet ej införts i aktieboken, införing därav ske, när senare förvärv av aktien införas. Har förvärv av aktie ägt rum annorledes än genom överlåtelse, skall fångets beskaffenhet anmärkas i aktieboken. I denna skall antecknas dagen då införing sker.*

Det åligger — — — anmälningstidens utgång.

Styrelsen åligger att hålla aktieboken tillgänglig för envar som vill taga kännedom om densamma.

22 a §.

Ej må styrelsen vägra att i *aktieboken* såsom ägare införa den, som företer aktiebrev, *försett med behörigen sammanhängande och till honom fortgående följd av överlåtelser.*

Där hinder på grund av lösningsrätt ej möter mot införing i aktieboken, må styrelsen ej vägra att såsom ägare införa den som företer aktiebrev, såframt han kan till stöd för sin rätt till aktien åberopa lydelsen av sammanhängande, till honom fortgående skriftliga överlåtelser. Är sista överlåtelserna tecknad in blanco, må in-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

föring ej ske med mindre namnet ut-
sättes i överlåtelsen.

Vad i första stycket sägs skall äga
motsvarande tillämpning vid införing
av förvärv på grund av skriftlig över-
låtelse av aktiebrev, om förvärvet
skett efter förvärv som ägt rum an-
norledes än genom överlåtelse och
sistnämnda fång blivit infört i aktie-
boken.

Med det undantag, varom i 44 § 3
mom. stadgas, vare den, till vilken
aktie övergått, ej gent emot bolaget
att anse såsom aktieägare, innan han
blivit införd i aktieboken.

Styrelsen åligger att hålla aktiebo-
ken tillgänglig för en var, som vill
taga kännedom om densamma.

Ej vare den till vilken aktie över-
gått gentemot bolaget att anse så-
som aktieägare, innan han införts i
aktieboken.

När ny ägare av aktie införes i ak-
tieboken, skall brevet förses med på-
skrift om införingen med angivande
av dagen därför. Har förvärvet skett
annorledes än genom överlåtelse, skall
tillika fångets beskaffenhet anmärkas
i påskriften.

258 §.

Med böter — — — — — fängelse straffes.

<p>1) stiftare, som — — — oriktig uppgift;</p> <p>2) styrelseledamot eller — — — oriktig uppgift;</p> <p>3) styrelseledamot, med — — — ej angivits;</p> <p>4) styrelseledamot eller likvidator,
där han mot bättre vetande i skrift-
lig handling, som framlägges å bo-
lagsstämma eller annorledes hålles
tillgänglig för aktieägarna eller del-
ägarna eller röstberättigade, som ej
äro delägare, rörande bolagets angelä-
genheter meddelar oriktig uppgift eller
mot bättre vetande vare sig låter i
försäkringsaktiebolags aktiebok <i>göra</i>
<i>anteckning</i> i strid med bestämmel-
serna i 22 § 1 och 3 mom. eller un-
derlåter ombesörja, att förändring i
äganderätt till aktie varder jämlikt
22 § 1, 2 och 3 mom. <i>antecknad</i> i ak-
tieboken;</p> | <p>4) styrelseledamot eller likvidator,
där han mot bättre vetande i skrift-
lig handling, som framlägges å bo-
lagsstämma eller annorledes hålles
tillgänglig för aktieägarna eller del-
ägarna eller röstberättigade, som ej
äro delägare, rörande bolagets angelä-
genheter meddelar oriktig uppgift eller
mot bättre vetande vare sig låter i
försäkringsaktiebolags aktiebok <i>verk-</i>
<i>ställa införing</i> i strid mot bestämmel-
serna i 22 § 1 mom. eller 22 a § 1 och
2 mom. eller underlåter att ombe-
sörja, att förändring i äganderätt till
aktie varder jämlikt 22 § 1 och 2
mom. eller 22 a § 1 och 2 mom. <i>in-</i>
<i>förd</i> i aktieboken;</p> |
|--|---|

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

- 5) styrelseledamot eller — — — eller garant;
 6) styrelseledamot, som — — — eller 149 §;
 7) revisor, där — — — honom granskats;
 7 a) revisor, där — — — andra personalstiftelser;
 8) revisor, som — — — hans uppdrag;
 9) den, som — — — — — 4) sägs;
 10) en var, — — — — — 67 § 2 mom.
 Ej må — — — — — strängare straff.

259 §.

Bryter någon — — — — — finnes stadgat,
 eller underlåter styrelseledamot i — — — eller underlåter styrelseledamot i
 annat fall, än i 258 § under 4) avses, annat fall, än i 258 § under 4) avses,
 att iakttaga föreskrift, som är med- att iakttaga föreskrift, som är med-
 delad i 22 § 1, 2 och 3 mom., delad i 22 § 1 och 2 mom. eller
 22 a § 1 och 2 mom.,

eller underlåter styrelseledamot att eller underlåter styrelseledamot att
 iakttaga föreskrift, som i 20 § 1 mom., iakttaga föreskrift, som i 20 § 1 mom.,
 22 § sista momentet, 28 §, 31 §, 33 §, 22 § sista momentet, 22 a § sista mo-
 35 § 4 mom., 38 § 1 mom., 40 § sista mentet, 28 §, 31 §, 33 §, 35 § 4 mom.,
 momentet, 57 §, 61 §, 65 § 1 mom., 38 § 1 mom., 40 § sista momentet,
 69 § 1 eller 4 mom., 85 §, 158 §, 162 §, 57 §, 61 §, 65 § 1 mom., 69 § 1 eller
 166 § 1 mom., 169 § 3 mom., 183 §, 4 mom., 85 §, 158 §, 162 §, 166 § 1
 184 § 2 mom., 226 §, 227 § 1 mom., mom., 169 § 3 mom., 183 §, 184 §
 229 § eller 242 § 1 mom. 2 eller 3 2 mom., 226 §, 227 § 1 mom., 229 §
 punkten är meddelad, eller 242 § 1 mom. 2 eller 3 punkten
 är meddelad,

eller försummar — — — å förteckningen,

eller bryter — — — — — är stadgat,

straffes med — — — femhundra kronor.

Samma lag — — — punkten åligger.

Bryter någon — — — — — 1 mom. sägs.

Förseelse mot — — — — — eller garant.

Denna lag träder i kraft den 1 ja-
 nuari 1948, därvid dock skall iaktta-
 gas vad nedan stadgas.

I fall, då införelse i aktieboken skett
 innan lagen trätt i kraft, äga bestäm-
 melserna i 21 a § 4 mom. och 22 a §
 2 mom. icke tillämpning. Har den,
 som åberopar annat förvärv av aktie-
 brev än överlåtelse, blivit i aktieboken

*(Nuvarande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

införd före lagens ikraftträdande, och har ej, inom tre år efter det lagen trädde i kraft, ansökan gjorts om aktiebrevets dödande eller talan mot innehavaren instämts om bättre rätt till aktiebrevet, skall dock, när överlåtelse eller pantsättning därefter sker, vad i nämnda lagrum är stadgat äga motsvarande tillämpning.

3) Lag

angående ändring i lagen den 22 juni 1911 (nr 53 s. 1) om järnvägsaktiebolag.

Härigenom förordnas, att 3, 4, 5 och 7 §§ lagen den 22 juni 1911 om järnvägsaktiebolag¹ skola erhålla följande ändrade lydelse.

*(Nuvarande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

3 §.

Å järnvägsaktiebolags ordning skall sökas Konungens stadfästelse. Konungen prövar bolagsordningens överensstämmelse med denna lag samt lag och författningar i övrigt, så ock om eljest från det allmännas sida hinder mot meddelande av stadfästelse icke möter. Å ändring i bolagsordning för järnvägsaktiebolag skall Konungens stadfästelse ock sökas.

Göres för registrering av järnvägsaktiebolag ansökan om godkännande av stiftelsehandlingar efter vad i lagen om aktiebolag är stadgat, och finner registreringsmyndigheten hinder icke möta mot godkännande av handlingarna, skall den med eget yttrande underställa Konungen förslaget till bolagsordning. Konungen prövar bolagsordningens överensstämmelse med lag och författning så ock om eljest från det allmännas sida hinder icke föreligger mot meddelande av godkännande.

I bolagsordning, som godkänts av Konungen, må ändring ej vidtagas utan att Konungens godkännande erhållits.

¹ Senaste lydelse av 7 § se SFS 1930:268.

(Nuvarande lydelse:)

5 §.

Ej må annan än här i riket bosatt svensk medborgare vara ledamot eller suppleant i styrelsen eller berättigas att teckna bolagets firma.

4 §.

Finner Konungen skäl att meddela den sökta stadfästelsen, skall registrering ske efter ty i lagen om aktiebolag är stadgat. Ansökning om bolagets registrering må av registreringsmyndigheten ej upptagas, där ej Konungens beslut om meddelad stadfästelse å bolagsordningen ingives; ej heller må ändring i bolagsordningen registreras, med mindre den styrkes vara av Konungen stadfäst.

(Föreslagen lydelse:)

4 §.

5 §.

Konungen äger medgiva järnvägsaktiebolag undantag, helt eller delvis, från vad i lag stadgas rörande skyldighet för aktiebolag att verkställa avsättning av vinstmedel med hänsyn till förhållandet mellan bolagets skulder och summan av aktiekapitalet, reservfonden och skuldregleringsfond.

7 §.

Järnvägsaktiebolag må vid beräkning av förlust, varom förmäles i 98 § i lagen om aktiebolag den 12 augusti 1910, såsom tillgång upptaga belopp, som jämlikt lagen om bokföring vid enskild järnväg påförts kontot »kostnader att framdeles täcka». Tillgångar, avsedda till stadigvarande bruk för bolaget, må vid dylik beräkning upptagas till anläggningsvärdet med avdrag för sådana avsättningar till förnyelsefond, vilka icke föras inom linjen. Anståndsran- ta å statslån, som föres inom linjen, må åsido lämnas.

Järnvägsaktiebolag må vid beräkning av brist, varom förmäles i 142 § lagen om aktiebolag, såsom tillgång upptaga belopp, som jämlikt lagen om bokföring vid enskild järnväg påförts kontot »kostnader att framdeles täcka». Tillgångar, avsedda till stadigvarande bruk för bolaget, må vid dylik beräkning upptagas till anläggningsvärdet med avdrag för sådana avsättningar till förnyelsefond, vilka icke föras inom linjen. Anståndsran- ta å statslån, som föres inom linjen, må åsido lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

4) Lag

om ändrad lydelse av 5 § lagen den 16 maj 1919 (nr 240) om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet.

Härigenom förordnas, att 5 § lagen den 16 maj 1919 om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5 §.

Aktiebolag, som — — — — — det allmänna.

Erhålles tillstånd — — — aktiekapitalet inbetalats.

Tillsynsmyndigheten äger i samband med tillstånds meddelande eller sedermera medgiva bolaget undantag, helt eller delvis, från vad i lag stadgas rörande skyldighet för aktiebolag att verkställa avsättning av vinstmedel med hänsyn till förhållandet mellan bolagets skulder och summan av aktiekapitalet, reservfonden och skuldregleringsfond.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

5) Förordning

om ändring i förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker.

Härigenom förordnas, att 2 kap. 3 § 2 mom. samt 6 kap. 5, 6 och 19 §§ förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 kap.

3 § 2 mom.

Av den vinst som å partihandelsbolagets rörelse årligen uppstår må bolaget enligt Konungens medgivande använda viss del till avskrivningar

Av partihandelsbolagets årsvinst skall avsättning verkställas till reservfond enligt 71 § lagen om aktiebolag. Vad i 72 § nämnda lag före-

¹ Beträffande 6 kap. 19 § se SFS 1945: 173.

(Nuvarande lydelse:)

och avsättning till fonder. Återstoden skall, sedan utdelning till aktieägarna ägt rum, efter varje kalenderårs slut inom påföljande juni månads utgång insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

(Föreslagen lydelse:)

skrivs om avsättning av årsvinst skall däremot icke äga tillämpning å bolaget.

Efter Konungens medgivande må bolaget därutöver använda viss del av årsvinsten till avsättning till fonder samt till avskrivningar.

Återstoden av årsvinsten skall, sedan utdelning till aktieägarna ägt rum, efter varje kalenderårs slut inom påföljande juni månads utgång insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

6 kap.

5 §.

Då stiftelseurkunden ingives till länsstyrelsen, skall vid densamma vara fogat förslag till bolagsordning som underställes länsstyrelsen för godkännande.

Varder ej å konstituerande bolagsstämman förslaget till bolagsordning utan ändring antaget, vare frågan om bolagets bildande förfallen.

Ansökning om bolagets registrering, vid vilken ansökning skall finnas fogat bevis om länsstyrelsens godkännande av bolagsordningen ävensom förteckning över dem som erhållit länsstyrelsens tillstånd att vara aktieägare, må göras av den ledamot av bolagets styrelse som utsetts å bolagsstämman; och skall i avseende å detta ärende vad i lagen om aktiebolag är stadgat om styrelsen och styrelseledamöterna gälla den av stämman valda ledamoten.

Sedan övriga styrelseledamöter och suppleanter utsetts samt beslut fat-

Göres för registrering av systembolag ansökan om godkännande av stiftelsehandlingar efter vad i lagen om aktiebolag är stadgat, och finner registreringsmyndigheten hinder icke möta mot godkännande av handlingarna, skall den underställa förslaget till bolagsordning länsstyrelsens prövning. Länsstyrelsen skall därefter med eget yttrande återställa handlingarna till registreringsmyndigheten.

Vid ansökning om bolagets registrering skall finnas fogad förteckning över dem som erhållit länsstyrelsens tillstånd att vara aktieägare.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

tats rörande befogenheten att teckna bolagets firma, skall styrelsen ofördröjligen göra anmälan härom för registrering.

6 §.

Systembolags räkenskapsår skall vara kalenderår.

Av systembolags utdelningsbara årsvinst må till aktieägare utdelas högst fem procent å aktiebeloppet.

Utöver vad i lagen om aktiebolag är föreskrivet om avsättning till reservfond skall avsättning till fonder och avskrivningar företagas i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter.

Systembolags årsvinst skall, i den man densamma ej skall användas till avsättning till reservfonden eller andra fonder, till avskrivningar i enlighet med vad i nästföregående stycke sägs eller till utdelning åt aktieägarna, tillkomma statsverket och skall inom utgången av juni månad nästpåföljande år insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

Det överskott — — — tillkomma statsverket.

19 §.

Av den vinst som å restaurangbolagets rörelse årligen uppstår må bolaget enligt Konungens medgivande använda viss del till avskrivningar, överföring till pensionsstiftelse och avsättning till fonder samt till inlösen av preferensaktier eller till avsättning för sådant ändamål. Återstoden skall, sedan utdelning till aktieägarna ägt rum, efter varje kalenderårs slut inom påföljande juni månads utgång insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

Å aktierna i systembolag må årligen utdelas högst fem procent å aktiebeloppet.

Av systembolags årsvinst skall avsättning verkställas till reservfond enligt 71 § lagen om aktiebolag. Vad i 72 § nämnda lag föreskrives om avsättning av årsvinst skall däremot icke äga tillämpning å sådant bolag.

Avsättning till fonder och avskrivningar skola därutöver ske i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter.

Återstoden av årsvinsten skall efter varje kalenderårs slut inom påföljande juni månads utgång insättas å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

Av restaurangbolagets årsvinst skall avsättning verkställas till reservfond enligt 71 § lagen om aktiebolag. Vad i 72 § nämnda lag föreskrives om avsättning av årsvinst skall däremot icke äga tillämpning å bolaget.

Efter Konungens medgivande må bolaget därutöver använda viss del av årsvinsten till avsättning till fonder, avskrivningar, överföring till pensionsstiftelse samt till inlösen av preferensaktier eller till avsättning för sådant ändamål.

Återstoden av årsvinsten skall, sedan utdelning till aktieägarna ägt

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

rum, efter varje kalenderårs slut inom påföljande juni månads utgång insätts å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

Vad i första stycket stadgas skall äga tillämpning jämväl i fråga om dotterbolag till restaurangbolaget.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1948.

Beträffande motiveringen till förslagen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Den 14 september 1944 har utfärdats ny lag om aktiebolag (nr 705), vilken enligt därom i särskild promulgationslag meddelad bestämmelse skall träda i kraft den 1 januari 1948. Vid lagens tillkomst förutsattes, att den nya lagen borde föranleda ändringar i lagstiftningen om bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag ävensom att till övervägande skulle upptagas frågan, huruvida de i jämförelse med 1910 års aktiebolagslag tillkomna nya eller skärpta lagbestämmelserna borde gälla även för aktiebolag som regleras av speciell lagstiftning vid sidan av den allmänna aktiebolagslagen. Denna innehåller en erinran om dylik speciallagstiftning. I den nya lagen 228 § (1910 års lag 139 §) förklaras nämligen, att särskilt är stadgat om järnvägsaktiebolag och försäkringsaktiebolag ävensom om bankaktiebolag och andra aktiebolag som ha till ändamål att driva lånerörelse. Tillika uttalas i nämnda lagrum, att vad i aktiebolagslagen finnes stadgat ej skall gälla, i den mån i lag eller författning särskilda bestämmelser givas beträffande aktiebolag för verksamhet av visst slag. Med sistnämnda föreskrift åsyftas bolagsrättsliga regler exempelvis i lagen om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet samt i rusdrycksförsäljningsförordningen.

En undersökning rörande frågan vilka åtgärder som i förut angivna hänseenden synas påkallade har verkställts inom justitiedepartementet och såsom resultat härav föreligger en den 30 november 1946 dagtecknad promemoria angående vissa ändringar, som i anledning av den nya aktiebolagslagen erfordras annan associationslagstiftning, m. m., jämte därvid fogade författningsförslag.

I promemorian behandlas frågan om tillämpningen av den nya aktiebolagslagstiftningen å vissa typer av aktiebolag som regleras av särskild lagstiftning, nämligen 1) bankaktiebolag, 2) aktiebolag som driva pantlånerörelse men i vilkas verksamhet bankrörelse icke ingår, 3) järnvägsaktiebolag, 4) aktiebolag som driva fondkommissionsrörelse (och ej äro bankaktiebolag) samt 5) s. k. systembolag och andra bolag varom stadgas i rusdrycks-

försäljningsförordningen. Förslag till ändringar i den för vederbörande bolag gällande speciallagstiftningen ha utarbetats.

Över promemorian ha efter remiss yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar. För innehållet i promemorian ävensom de avgivna yttrandena redogöres i propositionen (s. 17—39).

De vid promemorian fogade författningsförslagen ha i åtskilliga avseenden jämkats i propositionen. Förslaget till ändring i lagen om bankrörelse, som redan i promemorian — med hänsyn till den för närvarande pågående utredningen av vissa frågor på kreditväsendets område (1945 års bankkommitté) — erhållit en begränsad avfattning, har i propositionen inskränkts ytterligare. Åtskilliga av de ändringsförslag, som promemorian i denna del innehöll, ha icke medtagits i propositionen. Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har nämligen ansett dem kunna anstå till dess bankkommitténs förslag behandlades. De i propositionen upptagna ändringarna i banklagstiftningen innebära, att bestämmelserna i 22 a § angående överlåtelse och pantsättning av aktiebrev utökats med dels en regel att införing i aktieboken av förvärv av aktiebrev genom familjerättsligt fång tillerkännes legitimerande betydelse dels ock ett stadgande rörande överlåtelses och pantsättnings giltighet i förhållande till överlåtarens och pantsättarens borgenärer. Vidare ha föreskrifterna om aktieboken kompletterats med vissa bestämmelser i fråga om införingen i aktieboken av förvärv av aktiebrev genom familjerättsligt fång. De nu berörda ändringarna ha föranlett vissa ändrade hänvisningar i bl. a. straffbestämmelserna i 251 och 252 §§.

Den verkställda utredningen har icke omfattat frågan om anpassningen av de för försäkringsaktiebolagen gällande lagreglerna till den nya aktiebolagslagen, enär detta spörsmål beaktats i 1942 års försäkringsutrednings förslag till ny lag om försäkringsrörelse. Förslaget är för närvarande föremål för överarbetning inom handelsdepartementet men proposition på grundval av förslaget torde icke komma att föreläggas den nu pågående riksdagen. Vid sådant förhållande har det blivit nödvändigt att till prövning upptaga frågan om ändringar i 1917 års lag om försäkringsrörelse i vissa hänseenden där en omedelbar anpassning till aktiebolagslagen framstår såsom angelägen. Härvid har departementschefen funnit, att man kunde inskränka sig till de nya reglerna angående förvärv av aktiebrev genom familjerättsligt fång och införingen i aktieboken av dylika fång. Det i propositionen upptagna förslaget till ändring i lagen om försäkringsrörelse är på grund härav av samma innebörd som förslaget beträffande lagen om bankrörelse.

Propositionen innehåller vidare förslag till ändringar i den speciella lagstiftning, som gäller för järnvägsaktiebolag, aktiebolag som driva fondkommissionsrörelse och aktiebolag som avses i rusdrycksförsäljningsförordningen. Vad angår järnvägsaktiebolagen har det med hänsyn till det fortgående förstatligandet av enskilda järnvägar ansetts särskilt angeläget att undvika sådana ändringar i de nu gällande reglerna, som icke kunna anses absolut nödvändiga. Såväl i promemorian som i propositionen har till ingående undersökning upptagits frågan om tillämpningen å järnvägsaktiebolag av de skärpta konsolideringsreglerna i nya aktiebolagslagen. Bestämmelserna i nya

aktiebolagslagen om avsättning av viss del av årsvinsten till skuldregleringsfond ha i betraktande av de särskilda regler som gälla beträffande bokföringen i järnvägsaktiebolag och beträffande utdelningen av vinst icke ansetts kunna oförändrade tillämpas på nämnda bolag. Att generellt undantaga järnvägsaktiebolag från tillämpningen av dessa regler har å andra sidan icke befunnits lämpligt. På grund härav föreslås i propositionen, att det skall tillkomma Kungl. Maj:t att medgiva järnvägsaktiebolag undantag, helt eller delvis, från bestämmelserna om avsättning till skuldregleringsfond. Vidare finnas i förslaget till ändring av lagen om järnvägsaktiebolag bestämmelser som anpassa bolagsbildningen till nya aktiebolagslagens system.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av lagen om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet öppnar för aktiebolag, som driva dylik rörelse, möjlighet till dispens från bestämmelserna i nya aktiebolagslagen om avsättning av vinstmedel till skuldregleringsfond på i huvudsak samma sätt som föreslagits beträffande järnvägsaktiebolag.

De föreslagna ändringarna i 1937 års förordning angående rusdrycker innebära i främsta rummet, att nya aktiebolagslagens regler om avsättning till skuldregleringsfond icke skola äga tillämpning å de bolag, som avses i förordningen, d. v. s. partihandelsbolag, systembolag och restaurangbolag. Vidare föreslås att bestämmelserna om systembolags bildande skola jämkas i anslutning till nya aktiebolagslagen.

Lagrådet har den 11 april 1947 avgivit utlåtande över de inom justitiedepartementet på grundval av promemorian upprättade lagförslagen. De erinringar, som vid lagrådsgranskningen framställts, ha beaktats i propositionen.

Utskottet.

Utskottet har vid sin granskning av de genom propositionen framlagda författningsförslagen icke funnit anledning till erinran mot dessa och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 228, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 maj 1947.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herr Olofsson, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Lodenius, Lindgren och Arrhén, fru Svenson samt herr Annér;

från andra kammaren: herrar Rylander, Lindqvist, Olsson i Mellerud och Lindberg, fru Gustafson, herrar Landgren, Pettersson i Ersbacken och Ljungqvist.